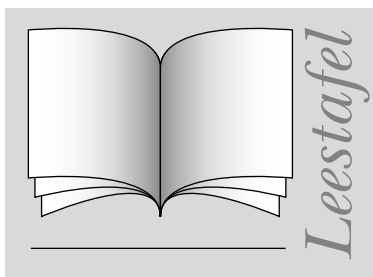

stof moeten zijn. Het is een samenvatting van wat aan de orde is geweest en het biedt ruimte om met elkaar na te denken over oplossingen voor de in het boek gesignaleerde problemen.

Vanaf het moment dat ik begon in het boek heb ik tevergeefs zitten wachten op de voor mij meest essentiële vragen rond wat er plaats vindt rond kanker. Hoe is het mogelijk dat we kanker zo'n centrale plek in onze gezondheidszorg hebben gegeven: screeningtests waarvan niet duidelijk is of de voordelen groter zijn dan de nadelen, behandelingen waarbij we te veel op moeten offeren van de kwaliteit van leven en die tienduizenden euro's per jaar kosten, een zorgstelsel dat meestal faalt omdat het een ambtelijk systeem is geworden van protocollen en waarin zorgverleners boven zichzelf uit moeten stijgen om dat te geven waar de stervenden de

meeste behoefte aan hebben. Angst voor kanker houdt de zorg in gijzeling, waardoor we niet precies krijgen wat we willen. Er zijn grote verschillen tussen kankersoorten en je kunt ze niet over een kam scheren. Kanker is in veel gevallen steeds meer een chronische ziekte geworden en daarop moeten zorg en omgeving zich ook instellen. Je zou ook willen dat de kankerwereld zich democratischer ontwikkelt. Meer kennis op ervaringsniveau om samen te bepalen hoe we de zorg in zouden willen richten. Een zorg die niet gebaseerd is op angst, maar op het versterken van onze weerbaarheid om met ziekte, stress en de gedachte aan de dood om te gaan.

Dresser R (ed.). *Malignant. Medical Ethicists Confront Cancer*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN: 978-0-19-975784-8. 236 blz. Prijs: € 27,99.

Vink T. *Zelfeuthanasie. Een zelfbezorgde goede dood onder eigen regie*. Budel: Damon, 2013. ISBN: 978-94-6036-070-1. 216 blz. Prijs: € 18,90.

Filosoof en counselor Ton Vink laat zich al jaren kennen als een bevolgen pleitbezorger voor de mogelijkheid van, zoals hij zelf formuleert, 'een zelfbezorgde goede dood, onder eigen regie'. Als filosoof laat hij zich door David Hume inspireren en is hij een scherp criticus van initiatieven (zoals

van de NVVE) die uiteindelijk de regie bij hulpverleners en artsen laat liggen. Als counselor van Stichting Den Einder gaat het hem erom op een niet-directieve manier bij te dragen aan een verbetering van de kwaliteit van iemands besluitvormingsproces. Hij steekt daarin ook zijn nek uit, zoals hij in 2007 in zijn boek 'Wordt vervolgd' liet zien.

In dit boek gaat hij in op de recente discussies opgeroepen door het Burgerinitiatief Voltooid leven, de Levensindekliniek, de Laatste Wil Pil en de Wijzigingsvoorstellen van artikel 294 uit het strafrecht volgens welke hulp bij zelfdoding strafbaar is. Vink laat zien dat zich langzaam twee wegen aftekenen in Nederland: een route die men 'arseneuthanasie' zou kunnen noemen en een schijnvrijheid schept omdat uiteindelijk de dokter hier de toestemming moet geven; en een die men 'zelveuthanasie' kan noemen omdat de burger hier

zelf het heft in handen neemt. Die tweede weg sluit aan bij het boek 'Uitweg' van Boudewijn Chabot en Stella Braam, waarin drie manieren beschreven worden om het eigen leven te beëindigen.

Vijf van de zeven hoofdstukken in dit boek zijn eerder verschenen in tijdschriften. Vink heeft de informatie bijgewerkt en zijn betoog gestroomlijnd. Hoewel er daardoor enige overlap optreedt is dit niet echt storend. Het boek leest als een samenhangend, geëngageerd en scherp pleidooi dat bovendien goed geïnformeerd is door de praktijk. Een aanrader dus voor wie bijgepraat wil worden en de eigen visie wil aanscherpen.

Carlo Leget, hoogleraar Zorgethiek en begeleidingswetenschappen en bijzonder hoogleraar palliatieve zorg, Universiteit voor Humanistiek Utrecht